

Posudek vedoucího na diplomovou práci Vladimíra Profanta: Osudy pankráckých vězňů v poválečném období. Věznice Pankrác 1945 – 1946, FHS UK Praha 2016, 121 s.

Předložená diplomová práce je věnována důležité a dosud poněkud opomíjené oblasti vývoje po osvobození Československa v roce 1945. Problematika zkoumání trestní represe po květnu 1945 byla dlouho tabuizována a teprve v nedávné době se začala dostávat do zorného úhlu badatelů. Není třeba zdůrazňovat, že se jedná o náročné téma, které jak sám diplomant zdůrazňuje, stále vzbuzuje v české společnosti vášně. Je tak více než žádoucí přinášet do odborné diskuse další příspěvky, které pomohou k dílčímu poznání či přiblíží pohledy z úhlu „druhé“ strany. Již s ohledem na tuto skutečnost je třeba diplomovou práci ocenit.

Diplomová práce kolegy Profanta je založena na solidním základu odborné literatury, která je vhodně doplněna i stabilní pramennou základnou. Z pohledu archivních pramenů je práce opřena o fondy Státního oblastního archivu v Praze, Vojenského historického archivu, Bundesarchivu Bayreuth a Bayerischer Hauptarchiv v Mnichově. Při sledování poválečného osudu pankrácké věznice a jejich „nedobrovolných obyvatel“ diplomant využil i dobová periodika. Volba periodik jako oficiálních deníků povolených politických stran je vhodná a umožnila diplomantovi zachytit i odlišné pohledy těchto politických stran na danou problematiku. Ačkoli tyto závěry nepřekvapí, představují důležitý příspěvek do mozaiky zkoumaného tématu. Důležitým zdrojem se pro diplomanta staly prameny osobní povahy. Právě v této oblasti je nutné spatřovat další přínos práce. Využití pramenů osobní povahy v historické vědě představuje jeden z trendů poslední doby a přispívá k utváření plastického obrazu zkoumané doby. Nejrůznější vzpomínky, paměti či svědectví jsou o to cennějším pramenem k poznání doby přeměn a zvrátů, stejně jako období cenzurních zásahů, neboť přinášejí specifický pohled na určité události nebo procesy, který nemohl být z nejrůznějších důvodů dobově veřejně prezentován. Na druhé straně je však k obdobným pramenům nutné přistupovat velmi obezřetně a kriticky, neboť hrozí riziko „podlehnutí“ určitému úhlu pohledu, kterému by se měla historická práce vyvarovat.

Diplomová práce je logicky a přehledně strukturována. Text vedle dobře zpracovaného úvodu a závěru tvoří dvě hlavní kapitoly. V úvodu si autor srozumitelně vytkl cíle své diplomové práce a logicky neopominul ani metodologickou stránku. V první kapitole, která je dále vnitřně strukturována se stručně věnuje historickému kontextu obrazu poválečné Evropy a vývoje pankrácké věznice od jejího vybudování až po dobu konce protektorátu. Je plně

odůvodněné, že větší pozornost je zaměřena na období druhé poloviny 30. let a období protektorátu.

Vlastní jádro práce představuje druhá kapitole Věznice Pankrác květen 1945-1946. V rámci jednotlivých podkapitol se diplomant systematicky věnuje jednotlivým problémům a otázkám vývoje a proměn pankrácké věznice ve sledovaném období. Mnohé z položených otázek nemají jednoduché odpovědi a je nutné zkoumat v širších souvislostech s využitím širokého spektra materiálů. Právě spektrum zdrojů, které diplomant využil, přináší zajímavé závěry, které mohou být vhodným podnětem pro další diskuse a hledání nových a zpřesňujících odpovědí. V tom je opět žádoucí hledat další z přínosů předložené diplomové práce. Závěr diplomové práce je přehledně zpracován a přináší odpovědi na cíle, které si diplomant vytkl. Je pravděpodobné, že závěry vyvolají další odbornou diskusi na toto téma, to je však žádoucí k posunu zpracování zkoumané tematiky.

Na závěr posudku mohu konstatovat, že předložená diplomová práce je zpracována s patřičným zaujetím pro dané téma, což je přínosem. Diplomant ukázal schopnost své práce s prameny i literaturou a prokázal, že je schopen získané poznatky zpracovat a interpretovat. Po jazykové stránce je diplomová práce na velmi dobré úrovni, jak po stránce stylistické, tak i gramatické.

S ohledem na výše uvedené tak mohu konstatovat, že diplomová práce pana Vladimíra Profanta splňuje formální i obsahové náležitosti diplomové práce. Dokládá schopnost autora k samostatné odborné práci, proto předložený text mohu doporučit k obhajobě před komisí. Po zdařilém průběhu obhajoby diplomové práce navrhuji hodnocení v ý b o r n ě.

V Praze dne 28. ledna 2016

Doc. PhDr. et JUDr. Jan Štemberk, Ph.D.